

טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה 2011

הימים מתארכים. זהו סוף חודש ניסן. וערב ירד על העיר קריית ביאליק.
הערב הזה ירד לפני שעה קלה, גם על אנטופול, על פרשבורג, על מונקאטש ועל
מיכלובה. עיירות באירופה שנותרו ללא אף יהודי.

הערב ירד גם על בוקובינה, וירטמברג, גולוביקי ואלפי הערים שהקהילות היהודיות
בהן נכחדו ולא נותר מהן זכר. החושך החל לכסות את אפלת מחנות ההשמדה,
דכאו, זקסנהאוזן, מיידאנק ובירקנאו.

הערב הזה פרוס כסוכת אבלים על אלפי הקהילות, שהווייתן הייתה למצבה
מאובנת, שתרבותן הייתה לזיכרון ושאנשיהן היו לאפר.

שקיעה המכסה את בתי הכנסת ובתי המדרש שנהרסו. את התיאטראות ומוסדות
התרבות שחרבו. את הספרים שהועלו באש, את בתי הספר שהיו ואינם. הכל נמחק,
החיים, הבתים, התרבות. עולם חרוך.

אש זאת תוסיף לבעור בקרבנו כפרידה בלתי אפשרית מששת מיליוני אחינו, גברים
נשים וזקנים. ממיליון וחצי ילדינו. פוטנציאל עצום של חיים, של כישרונות,
שהוכחדו כאבידה שאינה חוזרת.

העובר שם היום ברחבי אירופה, בכפרים ובערים, לא שומע את זעקת היהודים אשר
הוכרחו לחפור בורות לעצמם. הם נרצחו והושלכו לבורות שכרו במו ידיהם.

אנו תמיד רואים לנגד עינינו את הצילום המפורסם והמוכר של אותו ילד יהודי
מבוהל, שמרים ידיים מול קני הרובים הגרמנים. אבל הילד הזה היה רק אחד
ממיליון וחצי ילדים. מיליון וחצי זוגות עיניים מבוהלות. כל אחד מהם עולם שלם
של תקוות וחלומות, של אהבת אם ודאגת אב, עולם שהתהפך בבת אחת לעולם של
אימה, סבל ומוות.

כמה מאותם ילדים הצליחו לשרוד חודשים ושנים, כשהם מסתתרים בבורות, ביערות, קופאים בשלג רעבים עד מוות. ילדים הנמלטים כמו חיות בר נרדפות מן הציידים הנאצים שדלקו אחריהם כדי להרגם. כמה מן הילדים מצאו מקלט בכנסיות ובמנזרים, מנותקים מהוריהם נקרעים מגעגועים, ולפעמים מצאו מקלט בבתי אנשים נעלים, לא יהודים, חסידי אומות העולם, שסיכנו לא רק את חייהם אלא גם את חיי משפחותיהם, קורבן עילאי, כדי להצילם.

חלק מן הילדים היו בהיפוך תפקידים לילדים המגנים על הוריהם. ילדים שסיכנו את חייהם מדי יום כדי להביא מזון לגטו המורעב, להביא פת לחם לאמא ולאבא. גיבורים קטנים שאיש לא העניק להם ציון לשבח. רובם לא השאירו אחריהם לא שם ולא זכר. חיית הטרף הנאצית טרפה אותם ואת הוריהם, ואין מי שיספר את סיפור גבורתם.

אבל גם ברגעי הייאוש הנוראים ביותר בתולדות עמנו, גם ברגעים האחרונים של גטו וורשה, נלחמו צעירים יהודים מכל הזרמים מלחמת גבורה שאין שנייה לה בצורר הנאצי. בכך הם סימנו את המהפך הגדול שעתיד להתרחש בגורל עמנו כמה שנים לאחר מכן עם הקמתה של מדינת ישראל והקמתו של צבא ההגנה לישראל.

המדינה שהקמנו על-ידי חלוצים ועל-ידי פליטים וניצולים נושאת את זעקת השואה, לצד שאון מנופי בנייתה. אנו נושאים עמנו לעולם שני צווים שחייבה השואה:

את הצו התקיף לקיים מדינה יהודית עצמאית, שביטחונה בידה והשלום בלבה.

את הצו להתייחס בכובד ראש כלפי איומי ההשמדה, כלפי הכחשת השואה, כלפי מחרחרי הטרור. זכותנו וחובתנו לתבוע מאומות העולם שלא יחזרו על אדישותם שעלתה במיליוני קורבנות אדם, גם שלהם.

את לקח השואה לעם היהודי-למדנו. יהודים שוב לא יהיו בעולם בלא בית ובלא כוח
מגן יהודי שיידע להגן על חייהם. את הלקח הזה מצווה האם לבנה, בשירו של אורי
צבי גרינברג, "קודש הקודשים":

"מארג גס לבושך בני. לבוש חיילים.

ורובה על שכמד...

גם בשבת לא תחליף את זה הלבוש, בני.

אף בבוא הגואל וכתתו עמים חרבותם לאתים והשליכו רוביהם אל האש- אתה לא,
בני, אתה לא...

... פן יקומו שוב הגויים ואספו ברזל -

וקמו עלינו שוב ולא נהיה נכונים

כאשר לא היינו מוכנים עד עכשיו"...

לעולם שוב לא ימצאו אותנו לא מוכנים. לעולם לא.